

Opetustoimen lait

OPETUSTOIMEN LAIT
2025

Opetustoimen lait 2025

Lainsäädäntöä on seurattu

20.2.2025 julkaistuun Suomen säädöskokoelman numeroon 55/2025 saakka.

Valtiosopimuksia on seurattu

3.2.2025 julkaistuun Suomen säädöskokoelman sopimussarjan sopimusnumeroon 10/2025 saakka.

© Edilex Lakitieto Oy
2025

Kansi: Tiina Lahdelma
Taitto: Crisme Kotilainen
Kannen kuva: Lysenko Andrii / Shutterstock.com

Kustantaja: Edilex Lakitieto Oy
lakitieto.edilex.fi

ISBN: 978-951-37-9205-3

Anna palautetta kirjasta: kustannus@edilex.fi

Paino: BoD - Books on Demand, Saksa

SISÄLLYS

ESIPUHE.....	ix
1 VARHAISKASVATUS	
Varhaiskasvatuslaki 13.7.2018/540	1
Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksesta 23.8.2018/753	17
Opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoitus indeksillä tarkistetuista varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 14.11.2023/1062	17
Laki kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta 17.12.2020/1046; otteita.....	18
Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 29.12.2016/1503	19
2 PERUSOPETUS	
Oppivelvollisuuslaki 30.12.2020/1214.....	23
Perusopetuslaki 21.8.1998/628	30
Perusopetusasetus 20.11.1998/852	59
Valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta 28.6.2012/422	62
Laki Helsingin eurooppalaisesta koulusta 28.12.2007/1463.....	68
Valtioneuvoston asetus Helsingin eurooppalaisesta koulusta 10.1.2008/15	72
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus Helsingin eurooppalaisen koulun oppilailta perittävistä maksuista 21.5.2008/361.....	77
Laki taiteen perusopetuksesta 21.8.1998/633.....	77
Asetus taiteen perusopetuksesta 6.11.1998/813	80
Laki toisen kotimaisen kielen kokeilusta perusopetuksessa 28.12.2017/1134	80
Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta 30.12.2020/1215	80
3 LUKIO	
Lukiolaki 10.8.2018/714	87
Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 4.10.2018/810.....	99
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa 23.9.2021/838 ..	103
Laki ylioppilastutkinnosta 12.4.2019/502.....	104
Valtioneuvoston asetus ylioppilastutkinnosta 9.5.2019/612.....	109
Tasavallan presidentin asetus Ylioppilastutkinnon järjestämisestä Ahvenanmaalla 27.8.2021/800	110
4 AMMATILLINEN KOULUTUS	
Laki ammatillisesta koulutuksesta 11.8.2017/531	111
Valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 5.10.2017/673.....	139
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteesta 2.10.2017/680	146
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opintososiaalisista etuuksista 5.10.2017/679	151
Tasavallan presidentin asetus sosiaali- ja terveysalan ammattikoulutuksesta Ahvenanmaan maakunnassa 15.7.2005/549.....	151
Laki Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta 9.4.2010/252	152
Valtioneuvoston asetus Saamelaisalueen koulutuskeskuksesta 10.2.2011/108	154
Laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta 30.12.2024/1077	154
Valtioneuvoston asetus aikuisten koulutustason kohottamiseen myönnettävästä valtionavustuksesta 25.1.2007/45.....	156
Valtioneuvoston asetus elinikäisen oppimisen neuvostosta 20.5.2009/340.....	158

5	AMMATTIKORKEAKOULUT	
	Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932	159
	Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakouluista 18.12.2014/1129	174
	Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen laskentakriteereistä 11.4.2024/171	180
	Valtioneuvoston asetus ammattikorkeakoulujen toiminnasta perittävistä maksuista 30.12.2014/1440	184
	Tasavallan presidentin asetus Ahvenanmaalla suoritetuista ammattikorkeakoulututkinnoista 19.11.2021/977 ..	185
6	YLIOPISTOT	
	Yliopistolaki 24.7.2009/558	187
	Laki yliopistolain voimaannpanosta 24.7.2009/559	210
	Laki yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta 19.12.2017/942	213
	Laki yliopistolain muuttamisesta annetun lain voimaannpanosta 29.6.2012/415	214
	Valtioneuvoston asetus yliopistoista 15.10.2009/770	216
	Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yliopistojen perusrahoituksen laskentakriteereistä 11.4.2024/170	217
	Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä 30.12.2014/1451	222
	Valtioneuvoston asetus yliopistojen toiminnassa perittävistä maksuista 17.12.2009/1082	225
	Asetus korkeakoulututkintojen järjestelmästä 18.6.1998/464	226
	Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista 19.8.2004/794	230
7	KANSAINVÄLISET KORKEAKOULUOPINNOT	
	Laki ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta 4.12.2015/1385	247
	Valtioneuvoston asetus ulkomailla suoritettuja korkeakouluopintoja täydentävistä opinnoista 10.12.2015/1460	248
	Maailmanlaajuinen yleissopimus korkeakoulututkintojen tunnustamisesta	248
	Laki ammattipätevyyden tunnustamisesta 4.12.2015/1384	257
	Valtioneuvoston asetus ammattipätevyyden tunnustamisesta 10.12.2015/1459	265
8	TUTKIMUS	
	Laki Suomen Akatemiasta 20.11.2009/922	267
	Valtioneuvoston asetus Suomen Akatemiasta 26.11.2009/979	269
	Valtioneuvoston asetus tutkimus- ja innovaationeuvostosta 5.10.2023/962	269
	Laki Tieteellisten seurain valtuuskunnasta 3.11.2006/938	270
	Laki tutkimustietovarannosta 22.12.2021/1238	271
	Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä 15.7.2021/713	272
9	TAITEET, SIVISTYSTYÖ JA YLEISET KIELITUTKINNOT	
	Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 8.2.2019/166	273
	Laki esittävän taiteen edistämisestä 17.12.2020/1082	274
	Laki valtion rahoituksesta kansallisille taidelaitoksille 25.11.2022/942	276
	Laki taidenäyttelyiden valtiontakuusta 30.5.1986/411	277
	Laki valtion taiteilija-apurahoista 28.11.1969/734	278
	Laki eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista 7.2.1997/115	280
	Laki Taiteen edistämiskeskuksesta 30.11.2012/657	281
	Valtioneuvoston asetus Taiteen edistämiskeskuksesta 5.12.2012/727	283
	Laki valtion rahoituksesta elokuvakulttuurin edistämiseen 19.12.2018/1174	284
	Museolaki 15.3.2019/314	287
	Laki Museovirastosta 23.4.2004/282	289
	Valtioneuvoston asetus Museovirastosta 19.5.2004/407	290
	Laki Kansallisgalleriasta 13.12.2013/889	292
	Liikuntalaki 10.4.2015/390	297
	Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 30.4.2015/550	300
	Laki vapaasta sivistystyöstä 21.8.1998/632	302
	Asetus vapaasta sivistystyöstä 6.11.1998/805	313
	Laki yleisistä kirjastoista 29.12.2016/1492	315

Laki eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista 3.5.1961/236.....	317
Laki yleisistä kielitutkinnoista 12.11.2004/964	318
Valtioneuvoston asetus yleisistä kielitutkinnoista 16.12.2004/1163.....	320
Nuorisolaki 21.12.2016/1285.....	321
Valtioneuvoston asetus nuorisotyöstä ja -politiikasta 6.4.2017/211	327

10 VALTIO-OIKEUS

Suomen perustuslaki 11.6.1999/731; otteita.....	331
Uudistettu Euroopan sosiaalinen peruskirja; otteita	338
Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuriministeriöstä 30.4.2010/310	340

11 OPETUSTOIMEN HALLINTO JA RAHOITUS

11.1 Hallinto

Laki Opetushallituksesta 29.6.2016/564.....	343
Valtioneuvoston asetus Opetushallituksesta 8.12.2016/1070.....	345
Laki Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta 29.6.2021/682	345
Laki tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä 10.2.2017/93.....	347
Valtioneuvoston asetus tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä 23.2.2017/120	348
Laki Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta 30.12.2013/1295.....	351
Valtioneuvoston asetus Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta 30.12.2013/1317.....	353
Valtioneuvoston asetus koulutuksen arvioinnista 10.12.2009/1061.....	354
Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksen neuvottelukunnasta 28.12.2012/1032	354
Laki valtion ja yksityisen järjestämän koulutuksen hallinnosta 21.8.1998/634	355
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus eräiden valtion oppilaitosten johtokunnista 3.5.2011/410	356
Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 14.12.1998/986.....	357
Laki Kotimaisten kielten keskuksesta 22.12.2011/1403	367
Valtioneuvoston asetus Kotimaisten kielten keskuksesta 29.12.2011/1566	367
Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 19.12.2002/1262.....	368

11.2 Rahoitus

Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29.6.2021/618	369
Valtioneuvoston asetus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29.12.2022/1393.....	382
Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 29.12.2009/1705.....	385
Valtioneuvoston asetus opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 29.12.2009/1766	408
Valtionavustuslaki 27.7.2001/688	413
Opetusministeriön asetus eräiden oppilailta ja opiskelijoilta perittävien maksujen perusteista 19.12.2001/1323	424
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus eräiden valtion oppilaitosten maksullisista suoritteista vuosina 2022–2025 13.12.2021/1110	425
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista 30.12.2020/1244	426
Opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 29.12.2009/1777	437
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ulkomailla järjestettävän yksityisen perusopetuksen maakohtaisten yksikköhintojen määrittämisestä 20.12.2022/1117.....	437
Opetusministeriön asetus ulkomailla järjestettävän yksityisen lukiokoulutuksen yksikköhinnan määrittämisestä 29.12.2009/1779.....	438
Valtioneuvoston asetus saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 29.12.2009/1769.....	438

12 TYÖ- JA VIRKASUHDE

Työsopimuslaki 26.1.2001/55	439
Valtion virkamieslaki 19.8.1994/750	497
Valtion virkamiesasetus 14.11.1994/971	522
Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 11.4.2003/304	527
Laki julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta 6.6.2003/424	548
Valtioneuvoston asetus suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa 12.6.2003/481....	551
Sopimus Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välillä peruskoulun luokanopettajien yhteisöpohjoismaisista työmarkkinoista	554
Sopimus Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä peruskoulun aineenopettajien, käytännöllis-esteettisten aineiden opettajien ja erityisopettajien yhteisistä työmarkkinoista	556
Opintovapaa-asetus 9.3.1979/273	559
Opintovapaa-asetus 7.12.1979/864	561
Laki oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin 19.5.2006/369	562
Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.6.2002/504	564
Laki lasten kanssa toimivien vapaaehtoisten rikostaustan selvittämisestä 28.2.2014/148	566
Laki eräistä opetusalan eläkejärjestelyistä 4.9.1998/662	568

13 OPISKELIJAVALINNAT

Valtioneuvoston asetus perusopetuksen jälkeisen koulutuksen valtakunnallisesta hakumenettelystä 23.9.2021/834	571
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus opiskelijaksi ottamisen perusteista ammatillisissa perustutkintokoulutuksessa 6.10.2017/699	572
Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä 14.12.2017/884	575
Valtioneuvoston asetus korkeakoulujen yhteishausta 14.3.2019/289	586
Laki opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta 12.8.2011/956	586

14 OPINTOTUKI

Opintotukilaki 21.1.1994/65	589
Valtioneuvoston asetus opintotuesta 14.12.2017/869	624
Laki opintotuen muutoksenhakulautakunnasta 28.12.2012/1080	626
Valtioneuvoston asetus korkeakouluopiskelijoiden ruokailun tukemisen perusteista 20.5.2020/375	628
Koulumatkatukilaki 10.1.1997/48	628
Valtioneuvoston asetus koulumatkatuesta 23.4.2015/530	633
Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus eräiden koulumatkakustannusten laskentaperusteista 4.4.2019/465 ..	633
Opetusministeriön asetus ylemmän korkeakoulututkinnon opintotuen enimmäisajasta ja sen pidentämisen perusteista 19.3.2003/257	634
Opetusministeriön asetus opintorahaa vastaavan taloudellisen tuen huomioon ottamisesta opintorahaa myönnettäessä 26.10.2001/932	634

15 TERVEYDENHUOLTO

Terveystieteiden tutkimuslaki 30.12.2010/1326; otteita	635
Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 30.12.2013/1287	637
Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 6.4.2011/338	643
Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta 17.5.2019/695	647
Valtioneuvoston asetus korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon neuvottelukunnasta 8.4.2021/274	654

ASIAHAKEMISTO	655
---------------------	-----

ESIPUHE

Opetustoimen lait -teokseen on kerätty kattavasti opetus- ja sivistystoimea koskevat säädökset. Kirja sisältää keskeisen varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, toisen asteen ja korkeakoulutuksen lainsäädännön. Kirjassa on myös muun muassa opetustoimen hallintoon ja rahoitukseen sekä työ- ja virkasuhteeseen liittyviä säädöksiä. Kirjassa on huomioitu myös tutkimusta, taidetta, sivistystyötä, opiskelijavalintoja, opintotukea ja oppilaiden ja opiskelijoiden terveydenhuoltoa koskeva lainsäädäntö.

Kirjassa on otettu huomioon edellisen painoksen jälkeen tulleet säädösmuutokset. Muutoksia on tullut muun muassa perusopetuslakiin, jota on muutettu oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevien säännösten osalta. Lukiolain muutoksella on säädetty opiskelijoiden oikeudesta tukiopetukseen ja erityisopetukseen. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää on uudistettu siten, että jatkossa valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuu toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta. Lisäksi on annettu uusi laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta.

Lainsäädännön sisällön selkeyttämiseksi kirjaan on sisällytetty oikeuskäytäntöä sekä viittauksia eri säädösten välillä ja muita toimituksellisia huomautuksia. Asiahakemistosta on helppo löytää etsimänsä säädökset.

Toivomme saavamme kirjan käyttäjiltä kommentteja ja palautetta, jotta voimme kehittää kirjan tulevia painoksia vastaamaan käyttäjäkunnan tarpeita parhaalla mahdollisella tavalla.

Edilex Lakitieto Oy

Anna palautetta kirjasta:
kustannus@edilex.fi

Asiakaspalvelu:
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.lakitieto@edilex.fi
lakitieto.edilex.fi

1 VARHAISKASVATUS

1

Varhaiskasvatustalaki 13.7.2018/540

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 LUKU Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus ja soveltamisala

Tässä laissa säädetään lapsen oikeudesta varhaiskasvatukseen, varhaiskasvatuksen järjestämisestä ja tuottamisesta sekä varhaiskasvatuksen tietovarannosta.

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat

- 1) päiväkotitoiminta, jota järjestetään päiväkodissa;
- 2) perhepäivähoito, jota järjestetään perhepäiväkodissa;

- 3) avoin varhaiskasvatustoiminta, jota järjestetään toimintaan soveltuvassa paikassa.

Tätä lakia sovelletaan kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan järjestämään tai tuottamaan päiväkotitoimintaan ja perhepäivähoitoon. Tässä laissa tarkoitettua päiväkotitoimintaa ja perhepäivähoitoa saa järjestää ja järjestäjälle tuottaa kunta, kuntayhtymä ja 9 luvussa tarkoitettu yksityinen palveluntuottaja.

Kunta tai kuntayhtymä voi lisäksi järjestää avointa varhaiskasvatustoimintaa alueellaan esiintyvän tarpeen mukaan tuottamalla toiminnan itse tai hankkimalla sen 3 momentissa tarkoitettulta tuottajalta. Sen lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään, avoimen varhaiskasvatustoiminnan järjestämiseen ja tuottamiseen sovelletaan tämän lain 4, 10, 11, 20–22 ja 24 §:ää, 10 ja 11 lukua sekä 63 ja 64 §:ää.

Varhaiskasvatusta voivat saada lapset, jotka eivät vielä ole oppivelvollisuusikäisiä sekä milloin erityiset olosuhteet sitä vaativat, myös sitä vanhemmat lapset.

Esiopetuksesta säädetään perusopetuslaissa (628/1998). Lapsen mahdollisuudesta osallistua perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen on huolehdittava. Päiväkodissa järjestettävään esiopetukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään päiväkodin ryhmäkoosta ja henkilöstömitoituksesta. Lisäksi päiväkodissa järjestettävän esiopetuksen valvontaan ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuuteen sovelletaan 55–57, 57 a, 57 b ja 58 §:ää. (4.6.2021/453)

2 § Varhaiskasvatuksen määritelmä

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.

3 § Varhaiskasvatuksen tavoitteet

Tässä laissa tarkoitettua varhaiskasvatuksen tavoitteena on:

- 1) edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukais- ta kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;

- 2) tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elin- nikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon to- teuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti; (16.12.2021/1183)

- 3) toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista peda- gogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppi- miskokemukset;

- 4) varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveel- linen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö;

- 5) turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mah- dollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;

- 6) antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdolli- suudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuut- ta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ym- märtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katso- muksellista taustaa;

- 7) tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tar- peen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;

- 8) kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaito- ja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä oh- jata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jä- senyyteen;

- 9) varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin;

- 10) toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehi- tyksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kas- vatustyössä.

Avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa noudate- taan 1 momentin tavoitteita toimintaan soveltuvalla tavalla.

2 LUKU Varhaiskasvatuksen järjestäminen ja tuottaminen

4 § Lapsen edun ensisijaisuus

Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä tai tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huo- mioitava lapsen etu.

5 § Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta

Kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä var- haiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toiminta- muodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta siten kuin kuntalain (410/2015) 8 ja 9 §:ssä säädetään. Hanki- taessa palveluja toiselta palveluntuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hanki- tavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalla kunnalliselta toiminnalta.

Varhaiskasvatuksessa voidaan antaa palvelun käyt- täjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukainen palveluseteli. Kunta tai kuntayhtymä on velvollinen suorittamaan yksityiselle palveluntuottajalle korvausta vain osoitta- miensa henkilöiden käyttämistä lasten varhaiskasva- tuspalveluista ja palveluseteliä käytettäessä hyväksy-

mälleen yksityiselle palveluntuottajalle enintään palvelusetelin arvoon saakka.

Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

6 § Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta asumisen ja oleskelun perusteella

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on. Lastensuojelulain (417/2007) 16 b §:n 1 momentissa tarkoitettun avohuollon tukitoimena tai sijaishuoltoon sijoitetun taikka jälkihuollossa olevan lapsen varhaiskasvatuksen järjestämisvelvollisuus on lapsen sijoituspaikan sijaintikunnalla ja jälkihuollossa olevan lapsen osalta asuinkunnalla. (28.12.2023/1284)

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa kotikuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta.

Kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa kunnan on huolehdittava varhaiskasvatuksen järjestämisestä muullekin kunnassa oleskelevalle lapselle kuin kunnan asukkaalle.

Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta toisessa kunnassa asuvalle lapselle myös muulloin kuin 1–3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

7 § Monialainen yhteistyö ja kehittäminen

Kunnan on varhaiskasvatusta järjestäessään toimitava yhteistyössä opetuksesta, liikunnasta ja kulttuurista, lastensuojelusta ja muusta sosiaalihuollosta, neuvolatoiminnasta ja muusta terveydenhuollosta vastaavien sekä muiden tarvittavien tahojen kanssa.

Lapsen oikeuteen saada kehityksensä ja hyvinvointinsa tueksi sosiaali- ja terveydenhuollon tukitoimia ja palveluja sovelletaan sosiaalihuoltolakia (1301/2014), vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annettua lakia (380/1987), kehitysvammaisten erityishuollosta annettua lakia (519/1977) ja terveydenhuoltolakia (1326/2010) sekä mitä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista muualla laissa säädetään. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi. Yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi säädetään sosiaalihuoltolain 35 §:ssä.

Varhaiskasvatuksen järjestäjä ja tuottaja voivat kehittää toimintaansa yhteistyössä kuntien ja muiden varhaiskasvatuksen järjestäjien, viranomaisten, korkeakoulujen, oppilaitosten, tutkimuslaitosten sekä järjestöjen kanssa.

L vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista 380/1987 on kumottu vammaispalveluL:lla 675/2023.

8 § Varhaiskasvatuksen kieli

Kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi voi saada varhaiskasvatusta lapsen äidinkielenä olevalla suomen tai ruotsin kielellä tai saamen kielilain (1086/2003) 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettulla saamen kielellä.

Kaksikielisessä kunnassa ja kaksikielisiä tai sekä suomen- ja ruotsinkielisiä kuntia käsittävässä kuntayhtymässä varhaiskasvatus järjestetään kunnan tai kuntayhtymän molemmilla kielillä siten, että palvelunkäyttäjä saa varhaiskasvatusta valitsemallaan kielellään, joko suomeksi tai ruotsiksi.

9 § Päivittäinen kesto

Varhaiskasvatus saa pääsääntöisesti kestää enintään kymmenen tuntia yhtäjaksoisesti, lukuun ottamatta vuorohoitoa, jossa päivittäinen kesto on lapsen tarpeen mukainen.

10 § Varhaiskasvatusympäristö

Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

11 § Ravinto ja ruokailu

Varhaiskasvatuksessa olevalle lapselle on järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen ja tarpeellinen ravinto, jollei muun kuin päiväkodissa tai perhepäivähoidossa annetun varhaiskasvatuksen luonteesta muuta johdu. Ruokailu järjestetään ohjastusti kaikille läsnä oleville lapsille.

Mitä 1 momentissa on säädetty, ei kuitenkaan koske kliniisiä ravintovalmisteita tai niihin verrattavia tuotteita, jotka korvataan sairausvakuutuslain (1224/2004) nojalla, eikä myöskään ravintoaineiden kustantamista järjestettäessä varhaiskasvatusta saman perheen lapsille heidän omassa kodissaan.

KHO:2024:37 Varhaiskasvatuksessa olleelle lapselle oli haettu vammaispalvelulain nojalla taloudellista tukea lapsen varhaiskasvatuksessa tapahtuvan ruokailun osalta erityisravintokustannuksiin. Lapsen ruokailu toteutettiin antamalla hänelle kliniistä ravintovalmistetta. Varhaiskasvatuksen järjestäjän velvollisuus ravinnon ja ruokailun järjestämiseen ei koskenut kliniisiä ravintovalmisteita tai niihin verrattavia tuotteita, jotka korvataan sairausvakuutuslain nojalla. Kansaneläkelaitos oli myöntänyt ravintovalmisteen korvausta sairausvakuutuslain nojalla. Erityisravintovalmisteen hankkimisesta oli aiheutunut vammaispalvelulain 9 §:n 1 momentissa tarkoitettu kustannus ja lapsi oli joutunut käyttämään erityisravintoa pitkäaikaisesti ja säännöllisesti vammaispalveluasetuksen 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla. Ratkaistavana oli, voitiinko kustannuksia asian olosuhteet huomioon ottaen pitää laissa tarkoitettuna tavalla ylimääräisinä kustannuksina. Korkein hallinto-oikeus piti hyväksyttävänä lähtökohtana sitä, että kun arvioitiin kustannusten ylimääräisyyttä, voitiin ottaa huomioon erityisravintokustannusten ja tavanomaisen ruokakustannusten laskennallinen erotus ja ensisijaisten tukimuotojen kautta saatu taloudellinen apu. Tällaisen laskelman jälkeen lapsen ravintovalmisteen aiheutuva kokonaiskustannus oli varsin kohtuullinen verrattuna lasten kuukausittaisista ravintokustannuksista tehtyihin laskelmiin. Kun otettiin huomioon myös

Kansaneläkelaitoksen myöntämä vammaistuki, erityisravintovalmisteista perheelle aiheutuvia kustannuksia ei ollut pidettävä ylimääräisinä kustannuksina siten kuin vammaispalvelulaissa ja -asetuksessa tarkoitettiin. Hakemus taloudellisesta tuesta oli voitu hylätä.

3 LUKU Oikeus varhaiskasvatukseen

12 § (30.12.2020/1228) Oikeus varhaiskasvatukseen

Sen lisäksi, mitä 5 §:ssä säädetään, kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi ennen oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitetun oppivelvollisuuden alkamista saa varhaiskasvatusta tämän lain 1 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti sen kalenterikuukauden alusta, jona lapsi täyttää yhdeksän kuukautta. Varhaiskasvatusta ei kuitenkaan ole järjestettävä ajalta, jolta lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa. Varhaiskasvatusta on kuitenkin järjestettävä ajalta, jolta vanhempainraha maksetaan osittaisena osa-aikatyon vuoksi. (14.1.2022/30)

Jos lapsi ennen oppivelvollisuuslaissa tarkoitettua oppivelvollisuusiikää osallistuu perusopetuslain mukaiseen esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan taikka perusopetuksen, varhaiskasvatusta järjestetään täydentävästi.

13 § Vuorohoidon järjestäminen varhaiskasvatuksessa

Vuorohoitoa järjestetään iltaisin, öisin, viikonloppuisin ja arki- ja juhlapäyhinä päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa. Vuorohoitoa on järjestettävä tarpeen mukaisessa laajuudessa lapselle, joka tarvitsee sitä vanhemman tai muun huoltajan työssäkäynnin tai opiskelun vuoksi.

14 § Hoidon ja varhaiskasvatuksen järjestäminen kotihoidon tai yksityisen hoidon tuella

Edellä 12 §:ssä tarkoitetun lapsen vanhemmilla tai muilla huoltajilla, jotka eivät valitse kunnan järjestämää mainitun pykälän mukaista varhaiskasvatuspaikkaa, on lapsen muulla tavalla tapahtuvan hoidon tai varhaiskasvatuksen järjestämiseksi oikeus lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) mukaiseen tukeen mainitussa laissa tarkemmin säädettyä tavalla.

15 § (14.1.2022/30) Varhaiskasvatuspaikan säilyminen vanhempainrahajakson aikana

Oikeus samaan varhaiskasvatuspaikkaan säilyy, vaikka lapsi on poissa varhaiskasvatuksesta sinä aikana, jona lapsen hoidosta maksetaan sairausvakuutuslain mukaista vanhempainrahaa, jos poissaolo kestää yhtäjaksoisesti enintään 13 viikkoa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua yli 5 päivää kestävästä poissaolosta on ilmoitettava päiväkotiin tai perhepäiväkotiin viimeistään yhtä kuukautta ennen sen suunniteltua aloittamispäivää. Toistuvasta 1–5 päivää kestävästä poissaolosta on vastaavasti ilmoitettava yksi viikko ennen ensimmäisen poissaolon suunniteltua aloittamispäivää. Kertaluonteisesta enintään 5 päivää kestävästä poissaolosta ei ole ilmoitusvelvollisuutta.

3 A LUKU (16.12.2021/1183) Oikeus varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen

15 a § (16.12.2021/1183) Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen

Varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa ja hyvinvointinsa edellyttämää yleistä tukea osana varhaiskasvatuksen perustoimintaa viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä. Yleinen tuki muodostuu yksittäisistä tukimuodoista.

Jos 1 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee vahvempaa tukea, on tukea annettava tehostettuna tukena lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Tehostettu tuki muodostuu säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tukimuodoista.

Jos 1 tai 2 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästymisestä tai muusta, merkittävästi hänen toimintakykyään alentavasta oppimisen tai kehityksen tuen tarpeesta johtuen, on tukea annettava yksilöllisesti suunniteltuna erityisenä tukena. Erityinen tuki muodostuu useista tukimuodoista ja on jatkuvaa ja kokoaikaista.

15 b § (16.12.2021/1183) Lapsen tuen toteutus

Lapselle annettava tuki voi sisältää lapsen tarvitsemia pedagogisia, rakenteellisia ja hoidollisia toimenpiteitä.

Lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden ja niiden toteuttamisen sekä tuen vaikuttavuuden arvioinnin kirjaamisesta lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan säädetään 23 §:ssä.

Jos lapsi osallistuu useamman kuin yhden varhaiskasvatuksen järjestäjän tai tuottajan varhaiskasvatukseen ja lapsella on tuen tarve, on tuki suunniteltava, toteutettava ja arvioitava varhaiskasvatuksen järjestäjien ja tuottajien yhteistyössä.

Lapsen tuen tarpeen huomioon ottamisesta lasten ja henkilöstön lukumäärässä säädetään 35 §:n 2 momentissa ja 38 §:n 2 momentissa.

15 c § (16.12.2021/1183) Lapselle annettavat tukipalvelut

Lapsella on hänen tuen tarpeensa sitä edellyttäessä oikeus saada varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta, sekä varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkittamis- ja avustamispalveluja ja apuvälineitä.

15 d § (16.12.2021/1183) Tuen tarpeen arviointi

Lapsen tuen tarvetta, riittävyyttä ja toteutumista on arvioitava tarpeen mukaan, kuitenkin vähintään kerran vuodessa tai tuen tarpeen muuttuessa.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja osallistuu lapsen tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden ja niiden toteuttamisen arviointiin tarpeen mukaan.

Lapsen tuen tarpeen arviointiin voivat osallistua lapsen kehitystä ja oppimista tukevat muut viranomaiset, asiantuntijat ja muut tarvittavat tahot. Jos tuen tarpeen arviointi edellyttää sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten asiantuntemusta, on näiden osallistuttava arvioinnin tekemiseen varhaiskasvatuksen järjestäjän pyynnöstä.

Lapsen mielipiteen ja toivomusten huomioon ottamisesta ja yhteistyöstä lapsen huoltajien kanssa arvioinnin yhteydessä säädetään 20 §:ssä.

15 c § (16.12.2021/1183) Päätös tuesta ja tukipalveluista

15 a §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetusta tuesta on tehtävä hallintopäätös viipymättä. Päätöksessä on mainittava 15 b §:n mukaiset tuen muodot, varhaiskasvatuksen järjestämispaikka ja 15 c §:n mukaiset tukipalvelut.

Päätöksen tekee varhaiskasvatuksen järjestämisvastuussa oleva kunta. Jos kyseessä on yksityisen palveluntuottajan järjestämä varhaiskasvatus, päätöksen tekee palveluntuottajan esityksestä varhaiskasvatuksen toimipaikan sijaintikunta.

Lapsen 15 c §:n mukaisista tukipalveluista tulee antaa hallintopäätös silloin, kun asiasta ei päätetä edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen yhteydessä.

Tässä pykälässä tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön lainvoimaa vailla olevana.

| 2 momentin (1183/2021) sanamuotoa on oikaistu.

4 LUKU Menettelysäännökset

16 § Ohjaus ja neuvonta

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatukseen oikeutetun lapsen vanhemmille tai muille huoltajille neuvontaa ja ohjausta heidän käytettävissään olevista varhaiskasvatuspalveluista. Ohjauksessa on selvítettävä varhaiskasvatuksen eri toimintamuodot ja tarjolla olevat vaihtoehdot sekä muut seikat, joilla on vaikutusta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseen.

17 § Hakeminen

Lapsen vanhemman tai muun huoltajan, joka haluaa lapselle 12 §:n mukaisen kunnan järjestämän varhaiskasvatuspaikan, on tehtävä sitä koskeva hakemus viimeistään neljä kuukautta ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Mikäli varhaiskasvatuksen tarve johtuu työllistymisestä, opinnoista, koulutuksesta tai muutosta toiseen kuntaan työn tai opintojen takia eikä tarpeen alkamisajankohta ole ennakoitavissa, varhaiskasvatuspaikkaa on haettava niin pian kuin mahdollista, kuitenkin viimeistään kaksi viikkoa ennen kuin lapsi tarvitsee paikan.

Varhaiskasvatus on järjestettävä 1 ja 2 momentissa tarkoitetun ajan kuluttua viimeistään siitä päivästä lukien, kun lapsi tarvitsee paikan. Varhaiskasvatusta on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä lapsen vanhemman tai muun huoltajan toivomassa muodossa.

Jos varhaiskasvatuksessa olevan lapsen varhaiskasvatuksen tarve laajentuu ennakoimattomasta työllistymisestä, opinnoista tai koulutuksesta johtuen, kunnan on kuitenkin järjestettävä laajentuneen tarpeen mukainen varhaiskasvatuspaikka välittömästi saatuaan tiedon tarpeen muutoksesta. (19.12.2019/1395)

18 § Päätös tai sopimus varhaiskasvatuksen järjestämisestä

Tässä laissa säädettyyn päiväkotitoimintaan tai perhepäivähoidon osallistumisen tulee perustua kunnan tekemään päätökseen tai yksityisen palveluntuottajan

ja asiakkaan väliseen kirjalliseen sopimukseen tai molempiin.

19 §

19 § on kumottu L:lla 19.12.2019/1395.

20 § Osallisuus ja vaikuttaminen

Lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa lapsen mielipide ja toivomukset on selvítettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla.

Lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajilleen on toimipaikassa järjestettävä säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin.

5 LUKU Varhaiskasvatuksen suunnittelu ja arviointi

21 § Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Opetushallitus määrää tähän lakiin perustuen varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden tarkoituksena on edistää varhaiskasvatuksen yhdenvertaista toteuttamista koko maassa, toteuttaa tässä laissa säädettyjä varhaiskasvatuksen tavoitteita sekä ohjata varhaiskasvatuksen laadun kehittämistä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määrätään varhaiskasvatuksen toteuttamisen keskeisistä sisällöistä, varhaiskasvatuksen järjestäjän ja lapsen vanhempien tai muiden huoltajien välisestä yhteistyöstä, monialaisesta yhteistyöstä sekä lapsen varhaiskasvatussuunnitelman sisällöstä. Opetushallitus valmistelee perusteet yhteistyössä tarvittavien tahojen kanssa.

22 §

22 § on kumottu L:lla 5.12.2024/700.

23 § (16.12.2021/1183) Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma

Päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle on laadittava henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan on kirjattava tavoitteet lapsen varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevalla tavalla sekä toimenpiteet tavoitteiden toteuttamiseksi. Lisäksi suunnitelmaan on kirjattava lapsen 15 b §:ssä tarkoitetun tuen tarve, tukitoimenpiteet ja niiden toteuttaminen sekä tuen vaikuttavuuden arviointi.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on laadittava yhteistyössä henkilöstön ja lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa. Sen laatimiseen osallistuvat lapsen opetuksesta, kasvatuksesta ja hoidosta vastaavat henkilöt. Päiväkodeissa sen laatimisesta vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö. Varhaiskasvatuksen sosionomin osamista voidaan hyödyntää erityisesti lasten ja perheiden palvelujärjestelmän tuntemuksen osalta. Lapsen mielipide on selvítettävä ja otettava huomioon varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa. Lapsen varhaiskasvatussuunnitel-

man laatimiseen voivat osallistua lapsen kehitystä ja oppimista tukevat muut viranomaiset, asiantuntijat ja muut tarvittavat tahot.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta on arvioitava, ja suunnitelma on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Tätä useammin se on tarkistettava, jos lapsen tarpeet sitä edellyttävät.

24 § Varhaiskasvatuksen arviointi

Varhaiskasvatuksen arvioinnin tarkoituksena on turvata tämän lain tarkoituksen toteuttamista ja tukea varhaiskasvatuksen kehittämistä ja edistää lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin edellytyksiä. Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan tulee arvioida antamaansa varhaiskasvatusta sekä osallistua ulkopuoliseen toimintansa arviointiin.

Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

6 LUKU Henkilöstö ja kelpoisuusvaatimukset

25 § Riittävä henkilöstö

Kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä tässä luvussa säädettyä eri kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä, jotta varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa ja jotta myös vammaisten ja muiden lasten tuen tarpeisiin vastataan. Kunnan käytettävissä on oltava varhaiskasvatuksessa esiintyvää tarvetta vastaavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluja. Lisäksi varhaiskasvatuksessa voi olla lasten tarpeet ja varhaiskasvatuksen tavoitteet huomioiden myös muuta henkilöstöä. Lain 1 §:ssä tarkoitettulla päiväkodilla tulee olla toiminnasta vastaava johtaja.

26 § Varhaiskasvatuksen opettaja

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin on vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, tai jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.

| Ks. henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös 75 § 1 ja 2 mom.

27 § Varhaiskasvatuksen sosionomi

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin on vähintään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 opintopisteen laajuiset opinnot, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, tai sosionomin tutkinto, jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.

| Ks. henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös 75 § 1 ja 2 mom.

28 § Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään on kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu vastaava soveltuva tutkinto, joihin sisältyy tai joita on täydennetty riittävän laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tutkinnon osilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuista soveltuvista tutkinnoista ja riittävistä tutkinnon osista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

| 1 ja 2 momentin sanamuotoa on oikaistu.

Ks. henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös 75 § 4 mom. Ks. VNa varhaiskasvatuksesta 753/2018 3 ja 4 § s. 17.

29 § Perhepäivähoitaja

Kelpoisuusvaatimuksena perhepäivähoitajan tehtäviin on tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus.

30 § Varhaiskasvatuksen erityisopettaja

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtäviin on:

1) kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään, jonka lisäksi on suoritettu erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella; tai

2) kasvatustieteen maisteri pääaineena erityispedagogiikka (varhaiserityisopettajan koulutus).

| Ks. henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös 75 § 3 mom.

31 § Päiväkodin johtaja

Kelpoisuusvaatimuksena päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään on kelpoisuus 26 tai 27 §:ssä tarkoitettuun varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito.

| 31 § tulee voimaan 1.1.2030.

Ks. henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös 75 § 5 mom.

32 § Steinerpedagogisen päiväkodin henkilöstön kelpoisuus

Steinerpedagogisten varhaiskasvattajien opintojen on laajuudeltaan vastattava vähintään niitä opintoja, jotka tuottavat 26 §:ssä tarkoitetun kelpoisuuden. Opetushallituksen on hyväksyttävä steinerpedagogisten varhaiskasvattajien opintojen opetussuunnitelma ja sen olennaiset muutokset ennen sen käyttöönottoa.

Sen lisäksi, mitä kelpoisuuksista tässä laissa säädetään, myös henkilö, joka on suorittanut 1 momentissa tarkoitettua steinerpedagogiset varhaiskasvattajan opinnot, on kelpoinen toimimaan steinerpedagogiseen kasvatustieteen järjestelmään perustuvaa varhaiskasvatusta järjestävässä päiväkodissa sellaisissa tehtävissä, joissa edellytetään 26 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta.

| Ks. henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös 75 § 6 mom.

33 § Tilapäinen poikkeaminen kelpoisuusvaatimuksista

Jos varhaiskasvatuksessa toimivan 26–32 §:ssä säädetyn henkilöstön tehtävään ei saada henkilöä, jolla on säädetty kelpoisuus, tehtävään voidaan ottaa enintään vuoden ajaksi kerrallaan henkilö, jolla suoritettujen opintojen perusteella on riittävät edellytykset ja tehtävän edellyttämä taito tehtävän hoitamiseen.

7 LUKU Henkilöstön mitoitus, rakenne ja täydennyskoulutus

34 § Varhaiskasvatuksen ryhmien muodostaminen

Varhaiskasvatuksen ryhmät tulee muodostaa ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestää siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa.

35 § Päiväkodin henkilöstön mitoitus

Päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla varhaiskasvatuksessa olevien lapsien määrään, heidän ikäänsä ja varhaiskasvatukseen päivittäin viettämäänsä aikaan suhteutettuna riittävä määrä henkilöitä, joilla on tässä laissa säädetty varhaiskasvatuksen opettajan, sosionomin tai lastenhoitajan ammatillinen kelpoisuus. Mitoituksesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Asetuksessa voidaan säätää suhdeluvut erikseen vähintään kolme vuotta täyttäneille ja alle kolmivuotiaille lapsille sekä suhdeluvut erikseen enintään viisi tuntia päivässä varhaiskasvatuksessa oleville ja enemmän kuin viisi tuntia päivässä järjestettävissä varhaiskasvatuksessa oleville kolme vuotta täyttäneille lapsille.

Jos päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai 15 a §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten taikka 1 momentissa tarkoitettujen henkilöiden lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole tällaista lasta varten avustajaa. Avustajaa ei lueta 1 momentissa tarkoitettuun mitoitukseen. (16.12.2021/1183)

Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa 1 momentissa tarkoitettua henkilöä vastaava määrä lapsia.

| Ks. VNa varhaiskasvatuksesta 753/2018 1 § s. 17.

36 § Päiväkodin henkilöstön mitoituksesta poikkeaminen (4.6.2021/453)

Päiväkodissa voidaan poiketa 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluvuista, jos lasten keskimääräiset varhaiskasvatuspäivät ovat jatkuvasti huomattavasti vähäisemmät kuin toimintapäivät. Poikkeaminen voi tapahtua siten, ettei lapsia ole muutoin kuin lyhytaikaisesti yhtä aikaisesti päiväkodissa enempää kuin suhdeluku edellyttää.

Lisäksi 35 §:ssä tarkoitetuista suhdeluvuista voidaan poiketa tilapäisesti ja lyhytaikaisesti laajennettaessa lapsen varhaiskasvatusaikaa 17 §:n 4 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Poikkeaminen 35 §:ssä tarkoitettusta suhdeluvusta ei ole sallittua henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä. (4.6.2021/453)

37 § Päiväkodin henkilöstön rakenne

Päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta 35 §:ssä tarkoitettusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.

| 37 § tulee voimaan 1.1.2030.

38 § Perhepäiväkodin henkilöstön mitoitus

Perhepäiväkodissa tulee olla varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrään suhteutettuna varhaiskasvatukselle säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi riittävä määrä henkilöitä, joilla on tässä laissa säädetty perhepäivähoitajan kelpoisuus. Perhepäiväkodissa samanaikaisesti varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärästä säädetään valtioneuvoston asetuksessa.

Asetuksessa voidaan säätää myös kahden ja kolmen hoitajan yhdessä hoitamien lasten enimmäislukumäärästä ja tällöin edellytetyistä hoitajien kelpoisuusehdoista.

Jos perhepäiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai 15 a §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitetun tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten tai varhaiskasvatuksen tehtäviin osallistuvien henkilöiden lukumäärässä, jollei perhepäiväkodissa ole tällaista lasta varten avustajaa. Avustajaa ei lueta 1 momentissa tarkoitettuun mitoitukseen. (16.12.2021/1183)

Järjestettäessä perhepäivähoitoa saman perheen lapsille heidän omassa kodissaan ei sovelleta, mitä tässä pykälässä säädetään.

| Ks. 29 § ja VNa varhaiskasvatuksesta 753/2018 2 § s. 17.

39 § Täydennyskoulutus

Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen toteutumista ja vaikuttavuutta on seurattava ja arvioitava.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä täydennyskoulutuksen sisällöstä, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista.

8 LUKU Salassapito ja tietojen vaihto**40 § Salassapito**

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) salassapitoa ja asianosaisen tiedonsaantioikeutta sekä tiedon antamista salassa pidettävistä asiakirjoista koskevia säännöksiä sovelletaan myös yksityisen palveluntuottajan järjestämässä tai tuottamassa varhaiskasvatuksessa.

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään, lapsen tuen tarvetta, tukitoimia ja niiden toteuttamista koskevat tiedot sekä lapsen henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä.

Tämän lain 23 §:ssä tarkoitettu lapsen varhaiskasvatussuunnitelma on salassa pidettävä.

41 § Oikeus poiketa salassapitovelvoitteista

Varhaiskasvatuksen järjestäjällä ja tuottajalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi ja tuottamiseksi välttämättömät tiedot lapsen huoltajilta, opetus-toimen viranomaisilta, sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisilta, muilta varhaiskasvatus-, sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelujen tuottajilta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiltä.

Lapsen varhaiskasvatuksesta vastaavilla henkilöillä ja tuen tarpeen, tukitoimenpiteiden tai niiden toteuttamisen arviointiin osallistuvilla henkilöillä on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä varhaiskasvatuksen järjestäjälle ja tuottajalle sellaiset tiedot, jotka ovat varhaiskasvatuksen järjestämisen, tuottamisen ja tuen arvioinnin kannalta välttämättömiä.

ISBN 978-951-37-9205-3
33.2

EDILEX LAKITIETO OY
Asiakaspalvelu p. 020 450 05
asiakaspalvelu.lakitieto@edilex.fi
lakitieto.edilex.fi

Opetustoimen lait 2025 -lakikokoelma on kattava teos opetus- ja sivistystoimea koskevista säädöksistä.

Teokseen on koottu keskeinen varhaiskasvatukseen, perusopetukseen, toiseen asteeseen ja korkeakoulutukseen liittyvä lainsäädäntö. Kirja sisältää myös muun muassa opetustoimen hallintoon ja rahoitukseen sekä työ- ja virkasuhteeseen liittyviä säädöksiä. Kirjassa on huomioitu myös tutkimusta, taidetta, sivistystyötä, opiskelijavalintoja, opintotukea ja oppilaiden ja opiskelijoiden terveydenhuoltoa koskeva lainsäädäntö.

Teoksessa on otettu huomioon edellisen painoksen jälkeen lainsäädäntöön tulleet muutokset, joita ovat muun muassa seuraavat: Perusopetuslakia on muutettu oppimisen ja koulunkäynnin tukea koskevien säännösten osalta, ja lukiolain muutoksella on säädetty opiskelijoiden oikeudesta tukiopetukseen ja erityisopetukseen. Lisäksi on annettu uusi laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta.

Kirja on hyödyllinen opettajille varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin ja kaikille opetus- ja sivistystoimen lainsäädäntöä työssään tarvitseville.